

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

В. М. Мороз

**ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Частина 1

Державне управління та виконавча влада

Харків 2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

В. М. Мороз

ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Текст лекцій

для студентів спеціальності 8.000007 «Адміністративний менеджмент»

У двох частинах

Частина 1

Державне управління та виконавча влада

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 18.09.2009 р.

Харків НТУ «ХПІ» 2010

ББК 67.9(4Укр)Зя73

М80

УДК 351

Рецензенти:

О. Ю. Амосов, д-р екон. наук, проф., перший заступник директора
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України;

А. О. Дегтяр д-р наук з держ.упр., проф., завідувач кафедри економічної теорії
і фінансів Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України

Мороз, В. М.

М80 Основи державного управління та місцевого самоврядування :
текст лекцій [для студ. спеціальн. 8.000007 «Адміністративний мене-
джмент»] : у 2 ч. - Ч. 1 : Державне управління та виконавча влада /
В. М. Мороз. - Харків : НТУ «ХП», 2010. - 144 с.

ISBN 978-966-593-832-3 (повне вид.)

ISBN 978-966-593-833-0 (ч. 1)

Опорний конспект лекцій вміщує матеріали з вивчення курсу «Основи державного управління і місцевого самоврядування» відповідно до навчальної програми підготовки на кваліфікаційний рівень «Магістр», затвердженої кафедрою педагогіки і психології управління соціальними системами НТУ «ХП».

Призначено для студентів спеціальності 8.000007 «Адміністративний менеджмент», а також студентів та слухачів інших спеціальностей, програми яких передбачають вивчення відповідного матеріалу.

Іл. 64. Табл. 5. Бібліогр.: 53 назви.

ББК 67.9(4Укр)Зя73

ISBN 978-966-593-832-3 (повне вид.)

ISBN 978-966-593-833-0(4. 1)

© В. М. Мороз. 2010

© НТУ «ХП», 2010

ЗМІСТ

Вступ	3
Тема 1. Основи теорії державного будівництва та їх застосування в умовах України	12
1.1. Поняття держави та її головні ознаки. Функції держави	13
1.2. Теорії походження держави	19
1.3. Типи держав. Форми держав	25
Тема 2. Територіальні основи публічної влади в Україні	34
2.1. Державна територія, її конституційне та міжнародно-правове Регулювання	35
2.2. Адміністративно-територіальний поділ України	38
2.3. Порядок вирішення питань територіального розвитку	43
Тема 3. Теоретичні засади державного управління	45
3.1. Поняття державного управління та його сутність	46
3.2. Механізм виконавчої влади: поняття і складові елементи	53
3.3. Державне регулювання	61
Тема 4. Державна влада та загальна структура органів Управління	65
4.1. Організаційно-правові засади державного управління на місцевому та регіональному рівнях	66
4.2. Організаційно-правові засади державного управління на центральному та вищому рівні	71
4.3. Президент України	80
Тема 5. Інститут державної служби: поняття і зміст	94
5.1. Основні завдання та принципи державної служби	95
5.2. Обов'язки та права державних службовців	99
5.3. Особливості проходження державної служби	100
Тема 6. Контроль як функція державного управління: поняття і основні принципи	108
6.1. Місце, роль та значення контролю як функції державного управління	109
6.2. Класифікація контролю в державному управлінні	125

Тема 7. Підстави державного регулювання економіки	128
7.1. Вади ринкового саморегулювання економіки та необхідність державного регулювання	128
7.2. Вади держави	134
Список літератури	136
Зміст	140